

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie **Z. P.**

skazanego za czyn z art. 286 § 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 18 marca 2021 r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 6 grudnia 2019 r., sygn. akt VII Ka (...),

częściowo zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w T.

z dnia 15 stycznia 2019 r., sygn. akt II K (...)

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

2. obciążyć skazanego Z.P. kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Z. P. został oskarżony o to, że:

1. w listopadzie 1999 roku w T. i innych miejscowościach, działając w zorganizowanej grupie przestępczej, uczyniwszy sobie z popełniania przestępstw stałe źródło dochodu, wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził A. S. do zapłaty co najmniej 15 000 złotych w zamian za zwrot skradzionego mu w dniu 22 października 1999 roku samochodu m-ki M. o numerze rejestracyjnym (...), o wartości 80 000 złotych, tj. o czyn z art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. (pkt XLIX aktu oskarżenia);

2. w listopadzie 2000 roku w K., nakłaniał inne ustalone osoby, do sprowadzenia zdarzenia w postaci pożaru, zagrażającego mieniu wielkich rozmiarów, poprzez podpalenie warsztatu z częściami samochodowymi, mieszczącego się w K. przy ul. (...), w wyniku czego osoby te spowodowały pożar, w trakcie którego spłonęło pokrycie dachu, instalacja elektryczna, narzędzia i materiały, stanowiące wyposażenie warsztatu oraz rozerwaniu uległa boczna ściana budynku i okna, powodując straty w wysokości 25 000 złotych na szkodę B. S., tj. o czyn z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 163 § 1 pkt 1 k.k. (pkt L aktu oskarżenia);
3. w marcu 2002 roku w nieustalonej miejscowości, działając w zorganizowanej grupie przestępczej, uczyniwszy sobie z popełniania przestępstw stałe źródło dochodu, nabył za kwotę około 13 000 złotych od A. D., mienie znacznej wartości uzyskane z czynu zabronionego w postaci samochodu marki A. o numerze rejestracyjnym (...), o wartości 360.000 złotych, należącego do G. K., tj. o czyn z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. (pkt LI aktu oskarżenia);
4. we wrześniu 2002 roku w nieustalonej miejscowości, działając w zorganizowanej grupie przestępczej, uczyniwszy sobie z popełniania przestępstw stałe źródło dochodu, nabył za nieustaloną kwotę od A.D., uzyskany z czynu zabronionego laptop marki S. o wartości nie mniejszej niż 1000 złotych, należący do A.S., tj. o czyn z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. (pkt LII aktu oskarżenia);
5. we wrześniu 2002 roku w T. i innych miejscowościach, działając w zorganizowanej grupie przestępczej, uczyniwszy sobie z popełniania przestępstw stałe źródło dochodu, wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził M. R. do zapłaty nieustalonej kwoty w zamian za zwrot skradzionego mu w dniu 24 września 2002 roku samochodu m-ki A. o numerze rejestracyjnym (...), o wartości około 50 000 złotych, tj. o czyn z art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. (pkt LIII aktu oskarżenia);
6. w listopadzie 2002 roku w M. i innych miejscowościach, działając w zorganizowanej grupie przestępczej, uczyniwszy sobie z popełniania

przestępstw stałe źródło dochodu, wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził M. K. do zapłaty nieustalonej kwoty w zamian za zwrot skradzionego mu w dniu 12 listopada 2002 roku samochodu m-ki A. o numerze rejestracyjnym (...) wartości 61 000 złotych, tj. o czyn z art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. (pkt LIV aktu oskarżenia);

7. w marcu 2003 roku w nieustalonej miejscowości, działając w zorganizowanej grupie przestępczej, uczyniwszy sobie z popełniania przestępstw stałe źródło dochodu, kierował dokonaniem przez A. D. i inne ustalone osoby, kradzieży z włamaniem samochodu marki S. o numerze rejestracyjnym (...), wartości 42.000 złotych, na szkodę A. K., tj. o czyn z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. (pkt LV aktu oskarżenia);
8. w czerwcu 2003 roku w nieustalonej miejscowości, działając w zorganizowanej grupie przestępczej, uczyniwszy sobie z popełniania przestępstw stałe źródło dochodu, kierował dokonaniem przez A. D. i inne ustalone osoby, kradzieży z włamaniem do samochodu marki A. o numerze rejestracyjnym [...], wartości 85 000 złotych, na szkodę P. S.A. i D. S., a następnie dokonaniem jego spalenia w ten sposób, iż przekazał A. D. dorobiony klucz, skutkiem czego A. D. wraz z innymi osobami dokonał w dniu 10 czerwca 2003 roku w M. zaboru pojazdu, a następnie jego spalenia w dniu 17 czerwca 2003 roku w S., tj. o czyn z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. pkt (LVI aktu oskarżenia).

Sąd Rejonowy w T. wyrokiem z dnia 15 stycznia 2019 r. w sprawie o sygn. akt II K (...):

1. w pkt 38 uznał oskarżonego Z. P. za winnego popełnienia czynu opisanego w punkcie XLIX części wstępnej wyroku z tym ustaleniem, iż oskarżony działał w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, który to czyn wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. – i za to, na podstawie art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. orzekł wobec

- oskarżonego karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 50 złotych;
2. w pkt 39 uznał oskarżonego Z. P. za winnego popełnienia czynu opisanego w punkcie L części wstępnej wyroku, który to czyn wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 163 § 1 pkt 1 k.k. – i za to, na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 163 § 1 k.k., wymierzył mu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
 3. w pkt 40 uznał oskarżonego Z. P. za winnego popełnienia czynu opisanego w punkcie LI części wstępnej wyroku, który to czyn wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. – i za to, na podstawie art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., wymierzył mu karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz, na podstawie art. 33 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., orzekł wobec oskarżonego karę grzywny w wysokości 80 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 złotych;
 4. w pkt. 41 uznał oskarżonego Z. P. za winnego popełnienia czynu opisanego w punkcie LII części wstępnej wyroku, który to czyn wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. – i za to, na podstawie art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz, na podstawie art. 33 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., orzekł wobec oskarżonego karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 złotych;
 5. w pkt. 42 uznał oskarżonego Z. P. za winnego tego, że w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności, w warunkach ciągu przestępstw z art. 91 § 1 k.k. dopuścił się czynów opisanych w punktach LIII i LIV części wstępnej wyroku z tym ustaleniem, iż oskarżony działał każdorazowo w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, które to czyny wyczerpały znamiona przestępstwa z art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. – i za to, na podstawie art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., wymierzył mu jedną karę 1 roku pozbawienia wolności oraz, na podstawie art. 33 § 2 k.k. w zw. z

art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., orzekł wobec oskarżonego jedną karę grzywny w wysokości 80 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawkiiennej na kwotę 50 złotych;

6. w pkt 43 uznał oskarżonego Z. P. za winnego tego, że w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności, w warunkach ciągu przestępstw z art. 91 § 1 k.k. dopuścił się czynów opisanych w punktach LV i LVI części wstępnej wyroku, które to czyny wyczerpały znamiona przestępstwa z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

—

i za to, na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., wymierzył mu jedną karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz, na podstawie art. 33 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., orzekł wobec oskarżonego jedną karę grzywny w wysokości 80 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawkiiennej na kwotę 50 złotych;

7. w pkt 44 na podstawie art. 91 § 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył kary pozbawienia wolności oraz kary grzywny orzeczone wobec oskarżonego Z. P. w punktach od 38 do 43 wyroku i wymierzył mu karę łączną 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wysokości 250 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 50 złotych;
8. w pkt 45 orzekł kosztach procesu dotyczących tego oskarżonego.

Od ww. wyroku apelację wniosła obrońca Z. P., zaskarżając to orzeczenie w części dotyczącej tego oskarżonego w całości.

Skarżąca zarzuciła:

1. obrazę art. 7 k.p.k. oraz art. 5 § 2 k.p.k., wyrażającą się dowolną, a nie swobodną oceną dowodów z zeznań świadków A. D., G. Ś., D. N., A. A., T. D., J. W., A. S., B. S., M. R., D. S., co prowadziło w konsekwencji do odmówienia waloru wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego Z. P., a tym samym do uznania go winnym popełnienia zarzucanych mu aktem oskarżenia czynów, podczas gdy prawidłowa ocena powyższych dowodów, zgodna z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego, winna prowadzić do wniosku przeciwnego;

2. obrazę art. 4 k.p.k. i art. 5 § 2 k.p.k., wyrażającą się w bezkrytycznym uznaniu za wiarygodne dowodów przemawiających wyłącznie na niekorzyść oskarżonego, z pominięciem dowodów przeciwnych, które to dowody, ocenione we wzajemnym ze sobą powiązaniu nieodparcie prowadzą do wniosku, iż w niniejszej sprawie istnieje szereg niedających się usunąć wątpliwości, które — stosownie do powołanego wyżej przepisu — winny być rozstrzygane na korzyść oskarżonego;
3. obrazę art. 413 § 2 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. polegającą na przyjęciu, iż oskarżony działał w ramach grupy przestępczej, pomimo, że nie postawiono mu w akcie oskarżenia zarzutu z art. 258 § 1 k.k. i na braku rozważań Sądu w tym zakresie w pisemnych motywach rozstrzygnięcia;
4. obrazę art. 2 § 2 k.p.k., art. 8 k.p.k., art. 410 k.p.k. polegającą na zaniechaniu prowadzenia przez Sąd Rejonowy własnych ustaleń faktycznych oraz prawnych i przyjęciu w tym zakresie ustaleń dokonanych przez Prokuratora w akcie oskarżenia pomimo, iż Sąd zobligowany jest samodzielnie dokonać swobodnej oceny całokształtu ujawnionych w toku postępowania okoliczności, mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, zwłaszcza, że ocena dokonana poprzednio przez inny organ nie może być dla Sądu wiążąca;
5. obrazę art. 424 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. w związku z zaniechaniem wyjaśnienia przez Sąd postawy faktycznej i prawnej wyroku, w tym dokonanie lakonicznych, ogólnikowych ustaleń stanu faktycznego i okoliczności popełnienia czynów przypisanych oskarżonemu, jak również brak wykazania elementów decydujących o przyjętej kwalifikacji prawnej poszczególnych czynów;
6. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydania zaskarżonego wyroku, mający istotny wpływ na jego treść, a polegający na przyjęciu, iż oskarżony swoim zachowaniem wyczerpał znamiona czynów stawianych mu aktem oskarżenia, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy oceniony prawidłowo winien prowadzić do wniosku przeciwnego;
7. obrazę art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. w zw. art. 63 § 1 k.k. poprzez zaniechanie zaliczenia oskarżonemu na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia

wolności okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 13 marca 2007 r. do dnia 25 lutego 2010 r;

Z ostrożności procesowej skarżąca zarzuciła też rażącą niewspółmierność orzeczonej względem Z. P. kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze lat 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności, pomimo, iż dotychczasowa niekaralność oskarżonego, jego postawa w toku postępowania wskazuje, iż cele prewencji ogólnej jak i szczególnej zostaną spełnione bez konieczności izolowania oskarżonego od społeczeństwa, tym bardziej, iż obok kary pozbawienia została na oskarżonego nałożona również kara łączna grzywny w wymiarze 250 stawek dziennych grzywny, przy przyjęciu, iż wysokość jednej stawki wynosi 50 zł.

Zarzucając powyższe, obrońca wniosła o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu czynów, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji;
- względnie, zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu kary łącznej pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 6 grudnia 2019 r., sygn. akt VII Ka (...), w stosunku do Z. P. wyeliminował z opisów przypisanych mu czynów stwierdzenie „działając w zorganizowanej grupie przestępczej” (pkt. II 5). W pozostałej części zaskarżony wyrok został utrzymany w mocy.

Kasację od ww. wyroku Sądu Okręgowego w K. wniosła obrońca Z. P., zaskarżając to orzeczenie w części dotyczącej tego skazanego w całości.

Obrońca zarzuciła:

1. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 4 k.p.k., art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, poprzez niepoddanie przez Sąd Okręgowy wszechstronnej i rzetelnej analizie zarzutów i wniosków zawartych w apelacji oskarżonego Z. P. oraz nieustosunkowanie się do nich w sposób wyczerpujący, co skutkowało utrzymaniem w mocy rażąco niesłusznego orzeczenia, a także uniemożliwia kontrolę przyczyn i ocen, które legły u podstaw wydania zaskarżonego wyroku;

2. rażące naruszenie przepisu prawa procesowego a to art. 7 k.p.k. mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, poprzez dowolne uznanie winy oskarżonego będące wynikiem nieuwzględnienia zasad prawidłowego wnioskowania oraz doświadczenia życiowego i zawodowego, polegające na przyjęciu za w pełni wiarygodne twierdzenia świadka A. D., G. Ś., T. D., podczas gdy zeznania tychże świadków, stanowiące dowód z pomówienia, winny być oceniane z dużą dozą ostrożności, a nadto zeznania te nie znajdują oparcia w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie, w tym przede wszystkim w zeznaniach osób pokrzywdzonych, tj. A.S., B. S., M. R., D. S.;
3. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to art. 413 §1 k.p.k., art. 8 k.p.k., w zw. z art. 437 § 2 k.p.k. poprzez usunięcie z opisu czynu znamienia, iż oskarżony działał w warunkach grupy przestępczej, zamiast uchylecia wyroku Sądu I instancji i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu w T. w tym zakresie do ponownego rozpoznania, bądź poczynienia przez Sąd Okręgowy własnych ustaleń faktycznych, zwłaszcza wobec uznania, iż zarzut obrońcy oskarżonego podniesiony w apelacji, a dotyczący bezpodstawnego przyjęcia przez Sąd *meriti*, iż oskarżony działał w ramach grupy przestępczej, był słuszny, co skutkowało jedynie literalną zmianą opisów czynów przypisanych oskarżonemu, mimo że w niniejszej sprawie w rzeczywistości doszło do rażącego naruszenia prawa mającego wpływ na treść wyroku oraz na wymiar kary;
4. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to art. 410 k.p.k. polegające na tym, iż przy wyrokowaniu Sąd opierał się na materiale dowodowym nieujawnionym na rozprawie głównej, dotyczącym działania oskarżonego w ramach grupy przestępczej, zwłaszcza że akt oskarżenia zarzutu z art. 258 § 1 k.k. oskarżonemu nie stawiał i co więcej oskarżony Z. P. nigdy za taki czyn nie został skazany w innej sprawie;
5. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 2, art. 32 ust. 1, art. 42 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art.

6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 roku, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, wyrażające się uznaniem oskarżonego Z. P. winnym popełnionych przestępstw w pkt. 40 i pkt. 41, podczas gdy przepis art. 102 Kodeksu karnego jest niezgodny z konstytucją, z uwagi na jego trzykrotne nowelizacje, powodujące naruszenie w szczególności prawa do jawnego, sprawiedliwego i bez nieuzasadnionej zwłoki procesu karnego, co winno skutkować umorzeniem postępowania co do ww. dwóch przestępstw w oparciu o przepis art. 17 § 1 pkt 6 Kodeksu postępowania karnego, w związku z art. 102 kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 roku (a zatem po upływie 15 lat od popełnienia przestępstwa).

Przedstawiając powyższe, obrońca wniosła o uchylenie w zaskarżonej części wyroku Sądu Okręgowego w K., jak również wyroku Sądu Rejonowego w T. z dnia 15 stycznia 2019 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w T.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest bezzasadna w stopniu oczywistym.

Nadzwyczajny środek zaskarżenia, o którym mowa w rozdziale 55 Kodeksu postępowania karnego – zgodnie z art. 523 § 1 tej ustawy – wniesiony może być jedynie z powodu uchybień o charakterze bezwzględnych przyczyn odwoławczych (art. 439 k.p.k.) lub innego rażącego naruszenia prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Nadto, przepis art. 519 k.p.k. stanowi o tym, jakie orzeczenia podlegają zaskarżeniu w trybie kasacji. Przedmiotowy zakres tych orzeczeń zawężony został do wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie oraz prawomocnego postanowienia sądu odwoławczego o umorzeniu postępowania i zastosowaniu środka zabezpieczającego określonego w art. 93a Kodeksu karnego. Oznacza to, że rażącym naruszeniem prawa, o którym mowa w art. 523 § 1 k.p.k., musi być dotknięte orzeczenie wymienione w art. 519 k.p.k., a nie wyrok sądu pierwszej instancji. Kasacja, co już wielokrotnie podkreślał Sąd Najwyższy, nie służy bowiem do ponawiania kontroli instancyjnej dokonanej przez sąd odwoławczy. Z powyższego wynika, że zarzuty podnoszone w tym środku zaskarżenia powinny – i to rzeczywiście, a nie tylko pozornie – dotyczyć

orzeczenia sądu odwoławczego. Można co prawda w kasacji wytknąć uchybienie odnoszące się do wyroku sądu pierwszej instancji, ale warunkiem skuteczności tak skonstruowanego zarzutu jest wykazanie, że uchybienie to przeniknęło do wyroku sądu odwoławczego, będącego przedmiotem zaskarżenia. Owo „wykazanie” powinno nastąpić zarówno poprzez powołanie przepisów, które sąd odwoławczy naruszył dopuszczając do „przeniesienia” tego uchybienia do swojego orzeczenia, jak i poprzez stosowną argumentację (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 30.03.2017 r., V KK 35/17, LEX nr 2281289).

Transponując powyższe uwagi na grunt przedmiotowej sprawy, odnotować trzeba, że autorka kasacji – mimo formalnego wyartykułowania w pierwszym punkcie *stricte* kasacyjnego zarzutu, tj. rażącego naruszenia przepisów art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. – w istocie ponownie dążyła do podważenia ocen i ustaleń dokonanych przez Sąd pierwszej instancji, w tym ponownej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, co bezpośrednio wybrzmiało w zarzucie, którego przedmiotem uczyniona została obraza art. 7 k.p.k. (drugi zarzut kasacji). Oczywistym jest jednak, że w niniejszej sprawie Sąd drugiej instancji nie mógł samoistnie naruszyć tego przepisu, skoro nie przeprowadzał on w postępowaniu odwoławczym żadnych dowodów. Sąd Okręgowy sprawując kontrolę instancyjną rozważył jedynie – zgodnie z rygorem art. 433 § 1 k.p.k. – zasadność zaskarżonego apelacją wyroku. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie podkreślono, że skuteczne podniesienie pod adresem sądu odwoławczego zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k. możliwe jest co do zasady wówczas, gdy sąd ten poczynił własne ustalenia faktyczne, odmienne od tych, które stanowiły podstawę orzeczenia sądu pierwszej instancji lub też nowe ustalenia faktyczne, naruszając przy tym określoną w powołanej normie zasadę swobodnej oceny dowodów (zob. m.in. postanowienie SN z 4.04.2018 r., III KK 352/17, LEX nr 2495926). W przedmiotowej sprawie Sąd *ad quem* dokonał wyłącznie weryfikacji ocen i ustaleń poczynionych przez Sąd *meriti*, a następnie wyjaśnił dlaczego zarzut apelacji obrońcy w zakresie obrazy art. 7 k.p.k. nie zasługiwał na uwzględnienie. Sąd Okręgowy w tym przedmiocie wskazał na czym może polegać naruszenie tego przepisu, stwierdzając jednocześnie, że apelująca tego rodzaju wadliwości nie wykazała. Choć wywód Sądu odwoławczego, odnoszący się do omawianego zarzutu, charakteryzuje się

wysokim stopniem ogólności, to jednak stanowi trafną odpowiedź na stanowisko apelacji, w której skarżąca nie wykazała skutecznie błędów co do zgodności dokonanych ocen z zasadami prawidłowego rozumowania czy wskazanymi wiedzy i doświadczenia życiowego. Uzupełniając jednak należy skonstatować, że Sąd Rejonowy poddał wnikliwej analizie relacje obciążające Z. P., podkreślając konsekwentność tych depozycji, ich komplementarność oraz zgodność co do kwestii zasadniczych dla przypisania wyżej wymienionemu odpowiedzialności karnej. Sąd ten miał też przy tym na uwadze kwestię interesu procesowego osób pomawiających oraz szczegółowość opisanych przez nich zdarzeń, nie znajdując podstaw do zanegowania wiarygodności tych relacji. Podkreślenia też wymaga, że samo pomówienie, czyli obciążanie innej osoby odpowiedzialnością za przestępstwo, jest w ujęciu prawa karnego procesowego dowodem podlegającym swobodnej ocenie na równi z innymi dowodami. Nie może być więc z góry traktowane z nieufnością, uznawane za dowód „niepełnowartościowy” i ograniczane do pojęcia fałszywego oskarżenia (zob. wyrok SN z 12.01.2006 r., II KK 29/05, OSNKW 2006, nr 4, poz. 41). Oznacza to, że o ile przy wartościowaniu takiego dowodu sąd orzekający nie popełni błędu logicznego, albo też nie poczyni ustaleń sprzecznych z doświadczeniem życiowym – nie można zasadnie twierdzić, że doszło do naruszenia prawa. Na tego rodzaju błędy skarżąca jednak nie wskazuje, poprzestając tylko na wyrażaniu swoich subiektywnych wątpliwości co do wiarygodności relacji obciążających Z. P. z uwagi na to, że złożone zostały one przez osoby uczestniczące w przestępczym procederze, który stanowił przedmiot postępowania karnego w tej samej sprawie. Tymczasem, jak wynika z uzasadnienia wyroku Sądu *meriti*, wersja wynikająca z pomówień, co do zasady, była zgodna z logiką wypadków i nie stanowiła przerzucania winy na inną osobę czy istotnego umniejszania własnej odpowiedzialności karnej przez osoby składające te relacje. Procedura karna nie wyłącza możliwości oparcia ustaleń faktycznych tylko na tzw. dowodzie z pomówienia, byleby ocena tego dowodu była rzeczowa, logiczna i nie wkraczała w sferę dowolności, a tych przymiotów skarżącemu nie udało się skutecznie zakwestionować. Stąd też same obiekcje obrońcy, że relacje osób pomawiających Z. P. – którym Sąd *meriti* dał wiarę – nie znajdują potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym (również ocenionym

przez Sąd rozpoznający sprawę), nie mogą stanowić argumentacji przemawiającej za obrazą przepisu określającego kryteria oceny materiału dowodowego.

Wyjaśnić nadto wypada, że samo naruszenie przepisu art. 4 k.p.k. – mającego charakter gwarancji procesowych – nie może stanowić podstawy apelacji lub kasacji. Przestrzeganie naczelnych zasad procesu karnego jest gwarantowane w przepisach szczegółowych i dopiero wskazanie naruszenia tych konkretnych, szczegółowych przepisów może uzasadniać zarzut apelacyjny, zażaleniowy lub kasacyjny. Niezbędne jest tu zatem wykazanie konkretnej normy prawnej procesowej, którą naruszono w związku z przedmiotową zasadą (por. wyrok SN z dnia 20.04.2004 r., sygn. akt V KK 332/03; postanowienie SN z dnia 26.07.2017 r., sygn. akt II KK 239/17).

W drugim zarzucie kasacyjnym skarżąca ponownie podniosła kwestię nieuprawnionego przypisania Z. P. – w postępowaniu pierwszoinstancyjnym – działania w warunkach zorganizowanej grupy przestępczej. Sąd *ad quem*, na skutek rozpoznania zarzutu apelacji w tym zakresie, wyeliminował z opisów czynów zawartych w wyroku skazującym stwierdzenie „*działając w zorganizowanej grupie przestępczej*”, orzekając tym samym niewątpliwie na korzyść oskarżonego w omawianym przedmiocie. Skoro Sąd odwoławczy stwierdził, że w sprawie brak jest podstaw dowodowych do uznania, że Z. P. działał w określonych wyżej warunkach – zgodnie zresztą ze stanowiskiem apelacji – i wyjaśnił przyczynę błędu Sądu *meriti* w tym zakresie, to wydanie wyroku kasatoryjnego wraz ze skierowaniem sprawy do ponownego rozpoznania – o co postulowała obrona – byłoby zabiegiem nie tylko bezcelowym, ale też w świetle art. 437 § 2 k.p.k. niedopuszczalnym. W omawianym przypadku Sąd *ad quem* zobowiązany był do wydania wyroku reformatoryjnego poprzez usunięcie z opisów ustalonych czynów elementu, który nie znajdował oparcia w zgromadzonym materiale dowodowym. Uchybienie, którym obciążone było orzeczenie Sądu pierwszej instancji zostało zatem usunięte, co sanowało naruszenia przepisu art. 413 § 2 k.p.k. W tym stanie rzeczy całkowicie bezprzedmiotowym jest więc zarzut naruszenia w niniejszej sprawie przepisu art. 410 k.p.k. w aspekcie nieujawienia materiałów wskazujących na działanie oskarżonego w warunkach zorganizowanej grupy przestępczej, skoro tego rodzaju

ustalenia finalnie nie odnalazły potwierdzenia w prawomocnym rozstrzygnięciu sprawy.

Dokonana zmiana – jak zauważa też prokurator w odpowiedzi na kasację – nie mogła mieć wpływu na kwalifikację prawną przypisanych Z. P. czynów, tj. jeśli chodzi o zastosowanie przepisu art. 65 § 1 k.k., albowiem w sprawie ustalono, że w zakresie czynów objętych rzeczoną zmianą, oskarżony z przestępczego procederu uczynił sobie stałe źródło dochodu, co stanowi okoliczność należącą do przesłanek zaostżenia wymiaru kary na podstawie art. 65 § 1 k.k. W tym stanie rzeczy nie sposób uznać, aby eliminacja z wyroku skazującego ustaleń w zakresie działania Z. P. w zorganizowanej grupie przestępczej wpływała – i to w stopniu rażącym – na wymiar orzeczonej wobec niego kary, tym bardziej, że z uzasadnienia wyroku pierwszoinstancyjnego nie wynika, aby tej okoliczności Sąd Rejonowy przyznał szczególne znaczenie.

Nie ma też racji skarżąca, że w przedmiotowej sprawie doszło do rażącego naruszenia art. 2, art. 32 ust. 1, art. 42 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. W ocenie obrońcy, naruszenie tych przepisów doprowadziło do uznaniem oskarżonego Z. P. winnym popełnienia przestępstw określonych w pkt 40 i pkt 41 (jak należy sądzić – wyroku Sądu pierwszej instancji), podczas gdy przepis art. 102 k.k. jest niezgodny z Konstytucją, z uwagi na jego trzykrotne nowelizacje, powodujące naruszenie w szczególności prawa do jawnego, sprawiedliwego i prowadzonego bez nieuzasadnionej zwłoki procesu karnego, co winno skutkować umorzeniem postępowania co do ww. dwóch przestępstw w oparciu o przepis art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., w zw. z art. 102 k.k. w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 roku (a zatem po upływie 15 lat od popełnienia przestępstwa).

Odnosząc się do tego stanowiska na wstępie należy poczynić uwagę, że skoro skarżąca zdecydowała się na powołanie zarzutu dotyczącego niekonstytucyjności przepisu, którego zastosowanie umożliwiałoby przypisanie oskarżonemu odpowiedzialności karnej i wydanie wyroku skazującego, to w niniejszej sprawie winna ona jego przedmiotem uczynić niekonstytucyjność ustawy z dnia 15 stycznia 2016 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r. poz. 189) – mocą której została zmieniona treść art. 102 k.k. – a konkretnie artykułu 2 tej ustawy, w którym

zastrzeżono, że znowelizowane przepisy stosuje się do czynów popełnionych przed dniem wejścia ww. ustawy w życie o tyle, o ile termin przedawnienia jeszcze nie upłynął. Trzeba bowiem stwierdzić, że to właśnie art. 2 rzeczony ustawy umożliwił zastosowanie w niniejszej sprawie wydłużonego okresu przedawnienia w stosunku do przestępczych czynów Z. P.

Abstrahując jednak od powyższego, należy wskazać, że kwestia wydłużenia terminu przedawnienia – i to w kształcie, jaki na powrót obowiązuje obecnie – była już przedmiotem oceny Trybunału Konstytucyjnego, który objętą wówczas zmianę rewidował z wzorcami normatywnymi, które zawarte są w art. 2, art. 32 ust. 1, art. 42 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz przepisem art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 października 2008 r., P 32/06). Trybunał nie stwierdził, aby dokonane wówczas zmiany w aspekcie przedawnienia karalności czynów zabronionych, jak też zasady stosowania tych zmian – były niegodne z Konstytucją bądź zapisami wymienionej Konwencji. Wytknięte przez Trybunał uwagi krytyczne, które skarżąca zaakcentowała w kasacji, odnosiły się do części uzasadnienia projektu ówczesnej ustawy nowelizującej i adresowane były do organu władzy ustawodawczej. Uwagi te same w sobie nie determinowały jednak wadliwości nowoprzyjętych unormowań w zakresie wydłużenia okresów przedawnienia przestępstw. Skarżąca w swoim wystąpieniu nie przedstawiła jakichkolwiek innych aspektów, które pozostawałyby poza polem uwagi Trybunału Konstytucyjnego, ograniczając się wyłącznie do wybiórczego i selektywnego przywołania stanowiska Trybunału, co jednak nie mogło stanowić podstawy do odmowy zastosowania przepisu, który w ocenie skarżącej miałby uchodzić za niezgodny z Konstytucją bądź umowami międzynarodowymi ratyfikowanymi przez Polskę. Na marginesie wypada też podzielić słuszną uwagę prokuratora, który wskazał, że czyn przypisany skazanemu w pkt. 40 wyroku Sądu Rejonowego (popełniony w marcu 2002 r.) już w akcie oskarżenia zakwalifikowany został z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i taka też kwalifikacja została utrzymana w wyroku skazującym. W świetle art. 101 § 2 pkt 2a k.k. – który pozostawał poza treścią kasacji – karalność tego czynu ustałaby, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęłoby 15 lat, bowiem występki ten zagrożony jest karą pozbawienia wolności

przekraczającą 5 lat. Biorąc zatem nawet pod uwagę brzmienie art. 102 k.k. nadanym ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 396), stwierdzić należy, że karalność tego przestępstwa nie ustała.

Konkludując, treść kasacji wywiedzionej w niniejszej sprawie przez obrońcę pozwoliła uznać ją za oczywiście bezzasadną – i w konsekwencji oddalić na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Z tych względów, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.